

Antonín Stáně: Zapojení mladé generace v Londýně

Většina z nás, jak zde sedíme, prožila značnou a důležitou část života v cizích zemích. Skutečnost, že většina z nás ještě stále v těchto zemích žije, když o EXILU politickém se dnes už nedá hovořit, vypovídá o tom, že existují pouta, která nás váží k těmto zemím. A jistě to nejsou jenom kariéry, peníze, domy či vnoučata. Na druhé straně, i když zůstáváme v těchto „nových teritoriích“, máme určitý pocit, že naše češství je potenciálním přínosem pro naše nové domoviny, a zejména – že pro naše děti a vnuky, kteří už vyrostli jako plnoprávní Briti, Australané, Švýcaři atd., jejich české dědictví rovněž představuje potenciální „přidanou hodnotu“.

Takto si vysvětluji svoji, a nejspíš i vaši potřebu udržování českého jazyka, české kultury, českého společenského života, v oněch od Prahy vzdálených (či ještě vzdálenějších) místech, kam nás zavedly naše individuální životní poutě.

Před rokem ve Valdštejnském paláci a před dvěma roky zde jsem mluvil o české a slovenské komunitě v Londýně, o její historii, a zejména pak o Charitě St. Wenceslaus House – Velehrad. Rád bych navázal a věnoval více pozornosti situaci současné.

Kolegové zde hovořili o krajanech v různých zemích světa. Zde chci nejprve zdůraznit některá specifika, která odlišují naši pozici od jiných zemí, o kterých jsme zde slyšeli a ještě uslyšíme.

Velká Británie je - podobně jako od roku 2004 Česká Republika - členskou zemí EU. Na rozdíl od většiny ostatních zemí EU, Británie již od 2004 povolila lidem z nových unijních zemí volný přístup do země, a to i za účelem práce a zaměstnání. (Blairova vláda tehdy odhadovala, že do země takto přijde asi 13 000 imigrantů, ve skutečnosti jich - zejména z Polska, Česka, Slovenska a Maďarska - přišlo přes čtvrt milionu). Londýn je jen pár hodin letu od středo-východoevropských zemí. Letenku z Prahy do Londýna lze pořídit – když budete flexibilní co se termínu letu týče – za pár set korun. Velká Británie je (alespoň tedy v Evropě) nejlepším místem k osvojení si dnes dominantního světového jazyka – angličtiny.

Ve snaze vyrovnat se s nekonečnou různorodostí osob, které jsou předmětem našeho zájmu, zkusil jsem rozdělit tu lidskou masu do několika skupin.

- 1 Staří emigranti a jejich potomci (říkám počesku emigranti – měl bych říkat exulanti)
- 2 Pracující profesionálové, reprezentanti České republiky, jejich rodiny
- 3 Studenti, aupairky, mladí na zkušené
- 4 Přesídlenci
- 4 Partneři, manželky, manželé Britů a dalších

Staří emigranti jsou už dnes často penzisty a představují skupinu, která vstupuje, nebo už vstoupila do konečné fáze svých životů. Mají ale to, co jiní nemají, a sice čas, pro který neplatí, že čas jsou peníze, čas, kdy mohou organizovat, vyřizovat administrativu atd..

Mohou pro komunitu mnoho udělat, zejména když pochopí, že doba je jiná, a všechno už nepůjde podle nich.

Co se jejich potomků týče, zkušenost je rozporuplná. Prožili dětství zatíženi cizokrajností svých rodičů, často jsou rádi, že v dospělosti mohou být už opravdovými Brity (Němci,

Australany, atd.). Obraz ovšem není jednobarevný. Po světě je také mnoho Čechů „druhé generace“, pro které jejich češství je šperkem, kterým se rádi odliší a pochlubí.

Pracující profesionálové, reprezentanti České republiky a jejich rodiny přišli do Anglie v rámci své práce. Jsou - typicky – středního věku. Rádi je mezi sebou vidíme, přijdou na mši, nebo na zábavu, přivedou děti na Mikulášskou. Očekávat od nich moc nemůžeme, mají svoji práci, svoje rodiny a svých starostí nad hlavu. Představují dnešek. Podobně jako my – někdejší exulanti - představujeme včerejšek. A svět potřebuje obojí. Nejdůležitější je zítřek, budoucnost, a tak přicházíme k tomu hlavnímu. Třetí skupina se vyznačuje mj. příznivou věkovou skladbou, mladistvým elánem, a také většinou nedostatkem finančních prostředků.

Studenti, operky, mladí na zkušené. Těžko je jako skupinu charakterizovat jinak než jejich věkem. Jsou tam lidé tvrdí a cílevědomí, kteří přišli, aby za – řekněme - půl roku zvládli anglický jazyk, který potřebují, aby doma dostali to či ono zaměstnání. Je tam i spousta lidí, kteří teprve hledají své místo v životě. Ale také mladí lidé se specifickými vlohami, kteří jsou v Anglii proto, že zde našli prostor, kde tyto vlohy mohou rozvíjet. Je velkým potěšením, že právě tito mladí lidé často vyhledávají příležitost setkat se se sobě podobnými. Ti z nich, kteří jsou křesťané, přicházejí na naše bohoslužby. Hudebníci mezi nimi jsou vítáni obzvláště proto, že po odpoledni s pivem a klobásami, zbyde ke konci odpoledne vždycky hrstka lidí, kteří si chtějí zazpívat – ať už s cimbálem, kytarou, nebo s harmonikou.

A je naší milou povinností těmto lidem pomáhat. S orientací v novém prostředí, i jinak. U lidí z téhle skupiny se pak nejednou stane, že dotyčný hoch či děvče se dá dohromady s partnerem, který je v Anglii doma, anebo si z Čech či ze Slovenska přivede partnera a v Anglii se usadí. Nevím kolik takových párků je, ale rozhodně jich řadu znám.

Presídlenci, partneři, manželky, manželé “domorodců” atd. Z hlediska budoucnosti „Českého Londýna“ velmi důležití. Mnozí by očekávali, že čeští manželé cizinců těžko udrží český jazyk a národní spolunáležitost, ale není tomu tak. Často se setkáváme - právě u českých matek ve smíšených manželstvích -s vytrvalou snahou, aby jejich děti znaly češtinu a měly povědomí příslušnosti k našemu národu. Zde mají nepochybně zásadní roli české sobotní školičky, ale o tom se určitě dovíte více v následujícím referátu o českých školách bez hranic. I na londýnském Velehradě – např. v jeho pomocném výboru – máme několik takových lidí. Jeví se mi jako velmi důležité, abychom udrželi zájem těchto mladých lidí a dávali jim rostoucí prostor, aby oni mohli časem hrát rozhodující roli v naší Charitě.

A ještě důležitá poznámka na závěr. Češi v zahraničí nejsou většinou „multi-kulti“, pokud se multikulturalismem rozumí existence imigrovaných etnik, která nemají přirozenou komunikaci a výměnu s hostitelskou komunitou a lpí na životním stylu obvyklém v jejich pravlasti. Češi i Slováci v Anglii ve své obrovské většině mají rádi zem i její obyvatele a berou za své mnohé charakteristiky britské společnosti. Včetně respektu k britské kultuře, jehož protějškem je i respekt Britů ke kultuře (zejména hudbě) české.